

למנוע הריון, לשמאי — מאי איכא למימר? אמאי אינה מטמאת למפרע, דהא הכא איכא למיחש שהמוך שנתנה באותו מקום עיכב את יציאת הדם החוצה?!?

אמר אביי: מודה שמאי במשמשת כמוך שאכן היא מטמאת למפרע!

רבא אמר: משמשת כמוך נמי דיה שעתה. משום שאגב זיעה — מכוויין כוויין, ויש מקום לדם לצאת, ומדלא יצא קודם לכן מוכח שרק עכשו הוא יצא.

ומודה רבא כמוך דחוק, שאין הדם יכול לצאת כלל, שמטמאה לשמאי למפרע.

והוינן בה: ומאי איכא בין הני תרי לישני האחרונים דמתרצינן לשמאי, להאיך לישנא הראשונה, שמתרצינן את טעמו של שמאי משום העמד אשה על חזקתה.

ומבארין: איכא בינייהו למרמי, להקשות ג-ב על דברי שמאי את הקושיות שהקשינו לעיל — מאי שנא אשה דין הרואה דם, שאין שמאי חושש לטמאותה למפרע, מדין החבית, ומדין המקוה, ומדין המבווי, שחוששים בהם למפרע.

שהרי אשה זו, בדם צפור — ידוע לנו שהיא לא נתעסקה, ולכן אי אפשר לתלות את הכתם בדם ציפור שהתעסקה בו.

וכמו כן בשוק של טבחים לא עברה, שנוכל לתלות את הדם בכך, ואם כן — האי כתם הדם מתיבא אתי?! בהכרח, שהוא מגופה, והיא טמאה למפרע, עד שעת הכיבוס, או עד שעת בדיקת הבגד הקודמת.

ג. ועתה מבארת הגמרא טעם שלישי לדברי שמאי:

איבעית אימא, היינו טעמא דשמאי דכל הנשים דיין שעתן, דאם איתא דהוי דם — מעיקרא הוי אתי, שדרך הדם לצאת מיד ולא להשתהות בבית החיצון!

והלל, חולק וסובר שיש לחוש שמא כותלי בית הרחם העמידוהו לדם לפני שיצא החוצה.

ושמאי חולק, וסובר כי כותלי בית הרחם לא מוקמי דם!

והוינן בדברי שמאי: אשה שהיא משמשת כמוך, שממלאת את אותו המקום כמוך כדי

ובתוס' [ד"ה והא] חולקים על הרמב"ן, וביארו קושיית הגמרא לשמאי דוקא דאית ליה טעמא דהרגשה, שהיא הוכחה גמורה שלא ראתה מקודם, אם כן, היה לנו לטהר כתמים אפילו מכאן ולהבא שכיון שלא הרגישה, אף שכתמים עיקר האיסור בלא הרגשה מכל מקום כיון שלא הרגישה ודאי מעלמא אתי, אבל להלל, שאינו ברור לו כ"כ טעמא דהרגשה לטהר בקדשים, שאינה הוכחה ברורה, כי יתכן שהרגישה מחמת מי רגליים ורק החמירו

שהחזקה גרועה, שאם התחדש גם טעם חדש להלל ואינו משום חזקה כלל אלא משום חששא דהרגשת מי רגליים תולין לתרומה וקדשים, אם כן, כתמים אף דלא כהלל שמטמאים למפרע אף לבעלה ולחולין. ועל כרחך צריך לומר שגם ללישנא זו עיקר טעמו של הלל משום חזקה ולכן טהורה לחולין מעת לעת. ובכתמים ליכא חזקה ומהטעם שכתבו התוס' [ד"ה "ושרצים"] שאם הכתם יבש הוא על כרחך טמאה למפרע וליכא חזקה.

בינייהו כשמשה עם מוך. דלפי הלישנא שאשה מרגשת, הרי גם אשה זאת מרגשת, ומדלא ארגשה מוכח שלא ראתה מקודם. ואילו לפי הלישנא שאין כתלי בית הרחם מעמידים את הדם, הרי כאן, ששימשה במוך, יתכן שהמוך הוא זה שעייכב את יציאת הדם, ולכן היא מטמאה למפרע.

ואילו לרבא, הסובר שגם משמשת במוך יש מקום לדם לצאת, איכא בינייהו כשהיא משמשת עם מוך דחוק שאין הדם עובר דרכו.

תניא כי האי לישנא [השלישית] שטעמו של שמאי הוא דאם איתא דהוה דם – מעיקרא הוה אתי, ומשום שאין כתלי בית הרחם מעמידים אותו.

להאיך לישנא דלעיל, שטעמו של שמאי הוא מצד שהעמיד את האשה על חזקתה, איכא למרמינהו.

אבל להני לישני, שטעמו של שמאי משום שאשה מרגשת, או משום שסובר שאין כותלי בית הרחם מחזיקים את הדם – ליכא למירמי! דבחבית ובמקוה ובמבוי אין לא ענין של הרגשה, ולא ענין שאין כתלי בית הרחם מעמידים את הדם⁽³⁰⁾.

ותו הוינן בה: ומאי איכא בין האי לישנא דטעמו של שמאי דאם איתא דהוה דם מעיקרא הוה אתי, להאיך לישנא דטעמו של שמאי הוא מחמת שלא הרגישה?

ומבארין: לאביי, דאמר מודה שמאי במשמשת במוך שמטמאה למפרע, איכא

ובערוך לנר הקשה מדברי התוס' [ג א ד"ה ואיבעית] שטעמא דשוטה טהורה בחולין משום חזקה קשיא ממקוה, ומתרץ, שבמקוה נמי אין טמא אלא לענין טהרות. ובתוס' הרא"ש ד"ה אמר מפורש שבמקוה איירי אף לחולין. ב. שעיקר קושית הגמרא [ב ב] ממקוה הוא אף שבאשה אין תרתי לריעותא מכל מקום לא היה לו לטהר לגמרי. אבל ודאי כבר ידעה הגמרא בתחילה טעמא דתרתי לריעותא לשרוף רק עיקר השקלא וטריא בגמרא אם חדא לריעותא משוי ספק שאי אפשר לטהר ודאי. עוד הקשו תוס', דאכתי איכא להקשות ממקוה שמטמאים אף ברה"ר ובנגע באחד בלילה מטהרים ברה"ר כשיש חזקה דמעיקרא ועל כרחך צ"ל משום שבמקוה איכא תרתי לריעותא. וכוונת קושייתם לתירוץ הראשון שאין צריך כלל לתרתי לריעותא. ומתרצים "ויש לומר דלא קשה ליה לעיל אלא במאי דמטהר שמאי אף ברשות היחיד". ראה תוס' הרא"ש ביאור דבריהם.

בתרומה וקדשים. אבל חולין מודה לשמאי שמספיק בהוכחה כזו לא לטמאותה למפרע, מכל מקום בכתמים אין לנו לתלות שמעלמא אתי אפילו לחולין "שרגלים לדבר הוא דמגופה אתי אפילו למפרע". היינו, כיון שכתם מגיע בלא הרגשה אין הוכחה כלל, ושפיר יש לטמאותה לחולין אפילו למפרע.

30. תוס' ד"ה איכא הקשו שגם להני טעמי יש להקשות ממקוה דהא מודה שמאיכשוטה שטמאה למפרע רק לתרומה וקדשים ובמקוה שורפין, וכן להלל שחולק על טעמים אלו בהכרח צריך לתירוץ הגמרא דמקוה שאני דאיכא תרתי לריעותא. ותירצו ב' תירוצים. א. שטעמא דהרגשה מהני להלל שלא לטמא ודאי ולשמאי מהני אף בשוטה לא לטמאותה בודאי. ועולה לתירוץ זה שלעולם יש לומר שחזקה דהשתא עדיפא מחזקה דמעיקרא להני לישני ומה שלא מטמאים למפרע ודאי משום טעמא דהרגשה.

שיעצור את הדם בבית החיצון, וברגע שנעתק הדם לצאת מן המקור הוא יוצא החוצה לגמרי, ולכן אין לחשוש לטמאותה למפרע.

ד. **רבא אמר**, טעם רביעי בשיטת שמאי —

טעמא דשמאי — משום בטול פריה ורביה.

שאם נגזור לטמאות טהרות למפרע מהחשש שהדם משתהה בבית החיצון, יחששו האנשים לבעול את נשותיהם, שמא כבר יצא הדם לבית החיצון והן טמאות עוד לפני שראו דם.

תניא נמי הכי, שטעמו של שמאי הוא מצד ביטול פריה ורביה:

דתניא: **אמר לו שמאי להלל: אם בן, כדברך, שגזרת שיש לחשוש שנטמאת עוד לפני ראית הדם, בטלת בנות ישראל מפריה ורביה!**⁽³²⁾

ולפי זה יש לנו שתי ברייתות החולקות בהסבר טעמו של שמאי, ולכן הוינן בה:

ומאן דתני האי לישנא שהטעם הוא מצד ביטול פריה ורביה, **הא תניא לעיל כי האיך לישנא**, השלישית, **דאם איתא דהוה דם, מעיקרא הוה אתי!**?

ומשנינן — **התם, הלל הוא דקטעי בטעמו**

דתניא: **אמר לו הלל לשמאי: וכי אי אתה מודה לי לדברי שיש לחוש למפרע, בקופה שנשתמשו בה טהרות בזוית זו של הקופה, ונמצא שרץ בזוית מרוחקת אחרת, שטהרות הראשונות, שנעשו בזוית הראשונה, טמאות!?**⁽³¹⁾

והיינו, שעל אף שמצא את השרץ בזוית האחרת רק לאחר שכבר נעשו הטהרות הראשונות וכבר הוצאו מהקופה, חיישינן למפרע, שמא היה השרץ בזוית המרוחקת כבר בשעה שעשה בקופה את הטהרות הראשונות, וטימא השרץ את הכלי, והכלי טימא את הטהרות. ולא אמרינן שמעמידים את הטהרות על חזקת טהרתן והשרץ נפל רק עתה, לאחר שניטלו הטהרות מהקופה. ואם כן, אמאי אינך חושש באשה לטמאותה למפרע, שמא יצא הדם מקודם לכן לבית החיצון?

אמר לו שמאי להלל: אבל! אכן, אני מודה בקופה שיש לחוש ולטמאות את הטהרות למפרע.

ומה הוא ההפרש בין זו לזו?

לזו, לקופה, יש לה שוליים, תחתית, לכן יש לחשוש שהשרץ היה בקופה בזמן שהיו בה הטהרות, ונטמאו הטהרות מהכלי [שטמאהו השרץ], בלי שיראו את השרץ.

אבל לזו, לאשה, אין לה שוליים! שאין מה

מעיקר הדין ושורפים או הוי רק סייג ותולין.

32. רש"י מוסיף, שאפשר להקשות מקופה גם לשאר לשונות הגמרא לעיל, ולתרץ כהאי גוונא הלל טעי וסבר טעמא דשמאי אם איתא דהוי דם

31. הראשונים הקשו, למה לא הקשה הלל אף לנפשיה מאי שנא מקופה שטמאים אף לחולין ושורפין, ואשה הרואה דם מטמאים למפרע רק לקדשים ותולין. ראה בתוס' הרא"ש רמב"ן ורשב"א ומבואר דפליגי בדין קופה אם טמאות

של שמאי!

ביטול פריה ורביה!?

ומשנינן: **הכי קאמר ליה הלל לשמאי: אין, מעמא קאמרת, טעם נכון אמרת! דאם איתא דהוה דם — מעיקרא הוה אתי!**

ומיהו, עשה סייג גדר מדרבנן לדבריה, לטמא למפרע! **דמאי שנא מכל התורה כולה דעבדינן סייג!?**

אמר ליה שמאי להלל: **אם כן, שאעשה סייג — בטלת בנות ישראל מפריה ורביה!**

והוינן בה: **והלל — אמאי לא חייש לביטול פריה ורביה?**

ומשנינן: **אמר לך הלל — מפריה ורביה מי קאמינא!?** וכי יש בטומאה למפרע הוראה הגורמת להמנע מפריה ורביה!?! והרי לטהרות בלבד הוא דקאמינא, שהרי רק לענין לטמא טהרות החמרנו בה, ולא ביחס לבעלה.

והוינן בטעמו של שמאי: **אמאי הקיל בטהרות, והרי אין דין טהרות קשור לפריה ורביה?**

ומשנינן: **שמאי סבר דלטהרות נמי לא גזרינן משום דאם כן, שנגזור לחשוש לטהרות — לכו של בעלה נוקפו, שמא נטמאת עוד לפני הראיה, ופורש! ונמצא שהגזירה לטהרות תביא להמנעות מפריה ורביה.**

ואמרינן: **שוליים, בדוקין, מכוסין, בזוית — סימן.**

הוא, הלל, סבר — **דמעמא דשמאי הוא דאם איתא דהוה דם, מעיקרא הוי אתי. ולאור הנחה זו של הלל — קא מקשי ליה מדין קרפה.**

ולפי זה, הקושיה מקופה היא במקרה שהוא היטה את הקופה על צידה ועירה את הטהרות החוצה, דאמרינן אילו היה השרץ בקופה באותה שעה, הוא היה נשפך החוצה יחד עם הטהרות, ובכל זאת מטמאין לטהרות למפרע, וקשיא לשמאי מאי שנא אשה מקופה.

ואמר ליה שמאי: טעמא דידי הוא טעם אחר — משום בטול פריה ורביה!

ולמאי דקטעית נמי בדברי, והנחת שהטעם שלי הוא משום שאין כתלי בית הרחם מחזיקים את הדם, דקמקשית, לפי הבנתך בדברי: **מאי שנא קרפה ומאי שנא אשה?**

הרי גם על כך יש לי חילוק:

לזו, לקופה, יש לה שוליים, ולכן חיישינן לטהרות שבתוכה שנגעו בשרץ מבלי שיבחין בו. ואילו לזו, לאשה הרואה דם, אין לה שוליים, שרואה את הדם מיד עם יציאתו, ולכן אין לה לחשוש למפרע.

ותו הוינן בה: **ולמאן דתני האי לישנא, דטעמו של שמאי הוא משום דאם איתא דהוה דם, מעיקרא הוה אתי, הא תניא כי האיך לישנא, דטעמו של שמאי הוא משום**

דבקופה לא שייך בה מרגשת, ולטעמא דחזקה צריך לומר דמיירי בקופה שאינה בדוקה. אבל אשה לשמאי בדוקה היא.

וכו' וקשיא ליה קופה וקאמר ליה שמאי טעמא דידי משום העמד אשה על חזקתה או משום אשה מרגשת וכו' וראה במהרש"א שביאר

לה שוליים, שאין לה תחתית ובסיס אלא היא שוכבת לארכה על הארץ [ואפשר לאכסן בה בתוך השיפוע של הדפנות]. וכשבאים להוציא את הפירות זוקפים את הקופה וכל הפירות נושרים מלמטה שהרי אין לה תחתית.

ולכן, אם לאחר שהוציא את הפירות הוא שוב השכיב את הקופה, ומצא בה שרץ, סובר חזקיה כי ודאי הגיע לשם השרץ רק עכשו, ולא היה בה השרץ כאשר היו הפירות בקופה. כי אם השרץ היה בה מקודם, הרי ודאי שבזקיפת הקופה הוא היה נופל ממנה למטה, כמו כל הפירות.

ופרכינן: במאי אוקמתיה, בקופה שאין לה שוליים?!

אם כן תיקשי, מאי טעמיה דרבי יוחנן דמטמא? והרי לא היה השרץ יכול להשאר בה, כשאין לה תחתית, לאחר שזקפה?!

ומשנינן: הכא במאי עסקינן שאמנם אין לה שוליים, אבל ויש לה אוגנים⁽³³⁾, שיש לה מסביב במקום השוליים, כיפוף של הדפנות,

איתמר: קופה שנשתמשו בה טהרות בזוית זו, והוציאו את הטהרות מפיה של הקופה, מלמעלה, ולאחר מכן נמצא שרץ בזוית אחרת של הקופה —

חזקיה אמר: טהרות הראשונות, הקודמות, שהוצאו מהקופה לפני מציאת השרץ, טהורות.

רבי יוחנן אמר: טהרות הראשונות טמאות.

והוינן בה: והא שמאי והלל מודו בקופה, וטהרות הראשונות טמאות, ואיך נחלק עליהם חזקיה ואמר שהן טהורות?

ומשנינן: כי מודו שמאי והלל — בקופה שיש לה שוליים, שיש לה תחתית כבסיס שעליו היא עומדת, והוצאת הטהרות מהקופה מתבצעת מלמעלה, מהפה של הקופה. ולכן חיישינן שמא היה השרץ בקופה בזמן שהיו שם הטהרות ולא הבחינו בו בשעת הוצאת הטהרות מהקופה והוא נשאר ממקודם בקופה, עד עתה.

כי פליגי חזקיה ורבי יוחנן — בקופה שאין

לתלות באשה מפני שהיא כמי שיש לה אוגנים. בחידושי הר"ן תירץ על קושיה זו, שאין להקשות להלל מקופה על אשה מעת לעת כיון שיש לה חזקת טהרה והעמד אותה על חזקתה שאשה בדוקה היא, והקושייה לשמאי שמטהר לגמרי אף לתרומה וקדשים, נמצא שאינו ספק כלל ואינו חושש אף לעשות מעלה בתרומה וקדשים אם כן, היאך מטמאין הטהרות בקופה הרי אין בזה ספק כלל. [ומדגיש הר"ן שהקושייה מקופה היא על הטעם שאם איתיה דם מעיקרא הוי אתי שמחמתה מטהר שמאי לגמרי, שללישנא קמא שטעמו משום חזקה

33. תוספות [סד"ה כ'] נוקטים שלרבי יוחנן, המטמא באין לה שוליים ויש לה אוגנים, הוא הדין קופה, שמודה בה שמאי, מצי למימר שאף באין לה שוליים אך יש לה אוגנים טהרות הראשונות טמאות.

אמנם ברמב"ן מבואר שגם לרבי יוחנן שמטמא באוגנין, היינו רק לתלות, ולא שטמא ודאי לשרוף. ובזה תירץ הקושייה, למה לא קשה להלל גופיה מקופה שמטמאים ודאי, ואילו מעת לעת רק תולין, אלא ודאי, גם הלל מודה לחילוק שבקופה יש לה שוליים ולפיכך מטמאים. ועיקר קושייתו, שאם בשוליים מטמאים ודאי, דין הוא

ולכן יש מקום לתלות שהשרץ נתעכב בקופה עקב האוגנים⁽³⁴⁾.

ומשנינן: לא! חזקיה יכול לסבור כרבי ינאי, אלא שיש לחלק:

והוינן בה: והא תנן: המדלה עשרה דליים במים בזה אחר זה, שדולה בדלי אחד כמה פעמים⁽³⁵⁾, ונמצא שרץ באחד מהן, שלאחר שכבר עירה כמה פעמים מהדלי לתוך כלי גדול, נמצא שרץ בדלי, הרי הוא, הדלי [והמים שבתוכו] טמא, וכולן כל המים שדלה מקודם לתוך הכלי — טהורין!

מיא — שרקי! המים מחליקים מהדלי על ידי הטיית הכלי גרידא, ומבלי שיהפוך אותו על פיו. ולכן יש לחשוש כדברי רבי ינאי שהאוגנים מעכבים את יציאת השרץ.

ואמר ריש לקיש משום רבי ינאי: לא שנו שהמים שהדלה מקודם טהורים אלא שאין לו, לדלי, אוגנים, ולכן לא יתכן שהיה השרץ בתוכו מקודם. שהרי עירה את המים מהדלי בכל פעם לתוך כלי גדול, ואם היה השרץ בדלי הוא היה חייב ליפול ממנו.

פירי — לא שרקי! ומי שרוצה להוציא את כל הפירות מהכלי חייב להעמיד את הכלי בצורה אנכית כדי שכל הפירות יפלו מתוכו. וכשמעמיד אותו כך, הרי גם השרץ שהיה בו נופל ממנו, ואינו מתעכב על ידי האוגנים.

אבל אם יש לו, לדלי, אוגנים, שאפשר לתלות שהתעכב השרץ בכלי על ידי האוגנים — כולן, כל המים הקודמים, טמאין!

אי נמי: מיא לא קפיד עליהו לשופכם לגמרי מהכלי, ולכן אינו הופכו על פיו, ויכול השרץ להתעכב באוגנים.

לימא חזקיה, שלא חושש לעכוב השרץ על ידי האוגנים, לית ליה דרבי ינאי?

אבל, פירי — קפיד עליהו להוציא את כולם, והופך את הדלי לגמרי, ואז גם השרץ נופל.

ואי בעית אימא: כי מודי שמאי והלל שהטהרות הראשונות בחזקת טמאות — בקופה שאינה בדוקה בשעה שהניח בה את הטהרות, ולכן אי אפשר להעמיד את הקופה

לטהר אף תרומה וקדשים אין להקשות מקופה שאינה בחזקת בדוקה. וכן כתב התוס' [ב א ד"ה מעת] וראה מהרש"א [ג ב] על רש"י ד"ה סייג.

שרק תולין, ולא דמי לנגע באחד בלילה כשלא ראוהו חי מבערב שטמא ודאי כיון דאיכא ודאי מגע. דעת הרמב"ן כצד הראשון. והרשב"א האריך להשיג עליו שאינו כן, וקושיותיו על הרמב"ן ראה פתחי נדה שהאריך ליישבם.

לכאורה לא מובן למה לא תירץ הרמב"ן כמו הר"ן, הרי איהו גופיה תירץ לעיל [ב ב] לחלק בין אשה מעת לעת לנגע באחד בלילה שמטמאים כשעת מציאתן בלא ראוהו חי, דשאני אשה שבחזקת בדוקה היא. ולהלן יבואר.

ובמחלוקת חזקיה ורבי יוחנן דעת הרמב"ן כהרשב"א שפלוגתתם דוקא לענין לתלות ולכולי עלמא אין שורפין. אך בתוס' [סד"ה כין] פליגי, ראה הערה קודמת.

34. נחלקו הראשונים אם קופה שמודה בה שמאי דין הטהרות בשריפה שטמאות ודאי, או

35. כן פירש"י, ראה רמב"ם [אבות הטומאות ז א] ובהשגות שם, וראה ערוך לנר.

בחזקת טהרה.

בחזקת טהרה.

א-ת ואילו **כי פליגי חזקיה ורבי יוחנן** — בקופה בדוקה! (36) שלפני שהניח בה את הטהרות היא נבדקה, ולכן סובר חזקיה שאם הוציא את הטהרות ורק לאחר מכן גילה את השרץ בקופה, הרי היא בחזקת טהרה משעת הבדיקה, ותלינן שרק לאחר שהוציאו ממנה את הטהרות נכנס לתוכה השרץ.

ומר, רבי יוחנן, סבר: אימור — עם פילוק ידו מבדיקת הקופה, ועוד לפני נתינת הטהרות לתוכה, נפל השרץ לקופה, וטמא את הטהרות (37).

ומקשינן: כיצד יתכן להעמיד את דברי הלל ושמאי בקופה שאינה בדוקה? והרי הברייתא לעיל, המביאה את דברי שמאי והלל, משווה את דין הקופה לדין ראיית

מר, חזקיה סבר: הא בדקה! והרי הקופה

36. ראה תוס' [ד"ה כי] שברה"ר לכולי עלמא טהור כדין נגע באחד בלילה שאם ראוהו חי מבערב טהור ברה"ר, ופולגתתם ברה"י. [ראה חזון איש [צו ג] שהקשה, למה בקופה בדוקה פשיטא לתוס' שברה"ר לכולי עלמא טהורות. ובאשה מעת לעת סוברים לעיל [ב א] שאפילו ברה"ר טמאות, אמנם לדברי המהר"ם בתוס' [שם] שהטעם שבנדה טמאה ברה"ר משום ב' טעמים, שטמאה לפניך ויש ריעותא מגופה. ניחא שבקופה וראוהו חי ליכא ריעותא מגופה לפיכך יש לטהר ברה"ר].

ונציין שיטות הראשונים בדין הכרעת רשויות בקופה, ראה תוספות הרא"ש [ב א] שלדברי תוס' [שם] שספק טמאה למפרע לא ילפינן מסוטה הוא הדין נגע באחד בלילה וכן קופה דהו ספק טמאה למפרע לא ילפי מסוטה, הילכך בראוהו חי מבערב או קופה בדוקה יש לטהר ברה"י מעיקר הדין. וסיבת הטמאה לרבי יוחנן אינה אלא חומרא. אך דעת תוספות הרא"ש בשמעתין [ד"ה וחכמים] שבראוהו חי טמא ברה"י מעיקר הדין ואף לחולין, דאזיל לשיטתו לעיל [ב א] שאף ספק טמאה למפרע ילפינן מסוטה. ומוסיף תוספות הרא"ש [בד"ה כי פליגי] שאף לחזקיה מטמאין בנגע באחד בלילה ברה"י אף כשראוהו חי, וקופה שאני משום דאם איתא דהוי שרץ

מעיקרא הוה חזי ליה. ובעיקר הטעם שברה"ר לכולי עלמא מטהרים בקופה בדוקה יש לדון אם הטעם משום חזקה, או משום ספק טמאה ברה"ר טהור, ראה תוס' [ב א ד"ה מעת] הסוברים שאין דנים במעת לעת לטהר משום רה"ר כיון שהיא טמאה לפניך ולפי זה צ"ל שקופה ונגע בא' בלילה שאני משום דאיכא חזקה, אמנם ראה במהר"ם על התוס' שם, וכן במהר"ם [ב ב על תוד"ה דאיכא] שביאר הטעם לטמא במעת לעת ברה"ר משום שטמאה לפניך ואיכא ריעותא מגופה, אם כן, בקופה ובנגע באחד בלילה דליכא ריעותא מגופה יש לטהר מדין ספק טמאה ברה"ר. וכמו כן לפימש"כ האחרונים לפרש כוונת תוס' [ב א] דדוקא באשה משום שדנים על גוף האשה אם כן, בקופה שדנים על הטהרות שפיר יש לטהר מדין ספק טמאה ברה"ר, ולהלן בשמעתתא דנגע באחד בלילה יבואר עוד.

37. מבואר מתירוץ הגמרא שלחזקיה אשה אינה בדוקה. ולרבי יוחנן טמאה אף בבדוקה, ראה תוס' לעיל [ב א סד"ה מעת] שפירשו הטעם של שמאי לטהר משום שסובר שאשה בדוקה היא ובתו"י הקשה, שהרי רבי יוחנן סובר שאף בבדוקה טמאות ברה"י.